

પ્રજ્ઞા

સ્વઅધ્યયનપોથી ઘોરણ-૨

ક
ધ

કો

ગુજરાતી

વિદ્યાર્થીનું નામ : _____

શાળાનું નામ : _____

શિક્ષણનો અધિકાર

સર્વ શિક્ષા અભિયાન
સૌ ભણે, સૌ આગળ વધે

પ્રેરણા

શ્રી સંદીપ કુમાર (IAS)

સ્ટેટ પ્રોજેક્ટ ડાયરેક્ટર,
સર્વ શિક્ષા અભિયાન

શ્રી જયશ્રી દેવાંગન (GAS)

એડી. સ્ટેટ પ્રોજેક્ટ ડાયરેક્ટર,
સર્વ શિક્ષા અભિયાન

ડૉ. ટી. એસ. જોષી

નિયામક
જી.સી.ઈ.આર.ટી. ગાંધીનગર

માર્ગદર્શન

દિનેશકુમાર દેસાઈ

મદદનીશ શાસનાધિકારી
નગર પ્રાથમિક શિક્ષણ સમિતિ,
અમદાવાદ કોર્પોરેશન

ડૉ. હરેશ ચૌધરી

અભ્યાસક્રમ કો-ઓર્ડિનેટર,
જી.સી.ઈ.આર.ટી.ગાંધીનગર અને
કન્વીનર,ક્યુ.ઈ.સેલ,સર્વ શિક્ષા અભિયાન

સંકલન

પીયૂષભાઈ સુથાર

સુચિતકુમાર પ્રજાપતિ

લેખન

પરેશકુમાર દલસાણિયા

ધર્મેશકુમાર રામાનુજ
અનિલકુમાર ઉપાધ્યાય
રાકેશકુમાર પટેલ
ડૉ. ભાવેશભાઈ પંડ્યા
નીતાબેન ઉપાધ્યાય

કલ્પેશભાઈ પટેલ
મહેન્દ્રભાઈ મકવાણા
હરજીભાઈ પ્રજાપતિ
પ્રકાશભાઈ ભટ્ટી
જયેશભાઈ પટેલ

નટવરસિંહ પરમાર
રમેશભાઈ દેસાઈ
પરેશભાઈ ચૌહાણ
ડૉ. કેતનભાઈ વ્યાસ
ડૉ. ભીખુભાઈ વેગડા

પરામર્શન

મધુસુદન ઠક્કર
યાહ્યા સપાટવાલા
ઉમાકાંત રાજ્યગુરુ

અનુક્રમણિકા

એકમ - ૯	આ દાતરડું કેવું ?	_____	૦૧
એકમ - ૧૦	મિત્રની મદદ	_____	૦૬
એકમ - ૧૧	યજ્ઞનો ઘોડો	_____	૧૭
એકમ - ૧૨	અચ્ચર આવે...	_____	૩૧
એકમ - ૧૩	ચપટી વાગે પટ્ટ... પટ્ટ...	_____	૪૧
એકમ - ૧૪	બચ્ચું કહે...	_____	૪૫
એકમ - ૧૫	પવન અને સૂર્ય	_____	૫૭
એકમ - ૧૬	લાલચનું પરિણામ	_____	૬૫
એકમ - ૧૭	તું આવ મજાની ખિસકોલી	_____	૬૯
એકમ - ૧૮	કંઈ એકલા ખવાય ?	_____	૮૦
એકમ - ૧૯	દલો તરવાડી	_____	૯૦
લેખન મહાવરો		_____	૧૦૧

 પિ →	ચ		રી		 કે →	
		 કા →	ત			
 રે ↓				 કા →		હું
.....		 મો →		રો		
ગા				 કૂ →		રો
ડી		 ખુ →		શી		
	આં →			નિ → 		ળ

● વાંચો અને લખો.

ધજા -

ફરકડી -

મરચું -

ગરગડી -

જમરૂખ -

વહાણ -

વરસાદ -

એકાવન -

ગુજરાતી -

ભાદરવો -

● શબ્દો શોધો.

ક	મ	ળ	વાં	મ	જી	બા
ત	પે	લી	દ	દા	વ	જ
વા	ટ	કો	રો	રી	ન	રી
દ	પા	ઓ	ટ	લો	હા	થ
ળ	લા	રો	લો	ટ	દાં	ત

● લખો.

કમળ _____

● લખો.

ક → l = કા → r = કિ

હ → l = _____ → r = _____

સ → l = _____ → r = _____

ત → l = _____ → r = _____

પ → l = _____ → r = _____

● લખો.

વાદળ _____

કિરણ _____

ટપાલ _____

દરિયો _____

મહિનો _____

પગારખાં

માટલું

શંખ

ફૂવો

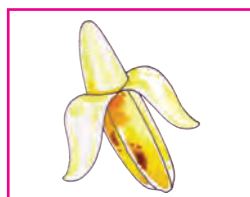
મરચું

= અજગર

=

=

=

=

● શબ્દો લખો

કા

: કાજલ

શં

: શંકર

જી

: જીરું

રે

: રેતી

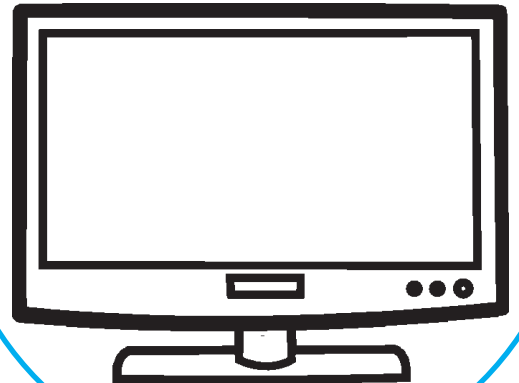
દા

: દાન

વિ

: વિશાલ

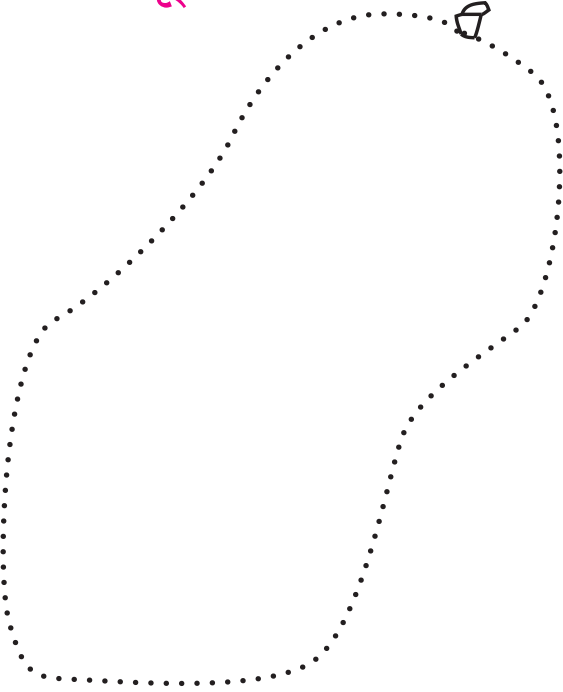
● રંગ પૂરો.

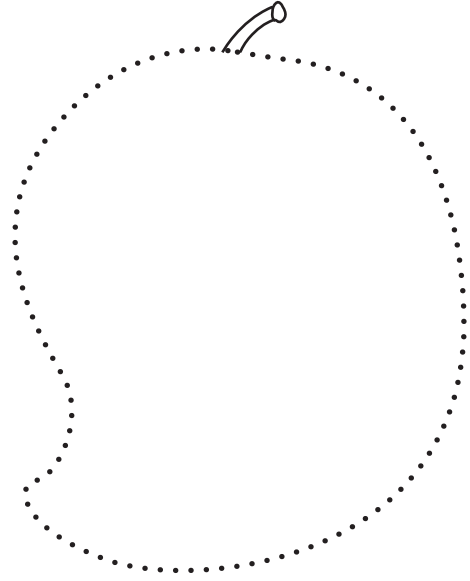
શ	ત્રિ	શૂ	ળ	ખ	ળ	ઘ
ષ	ત્ર	શ	ત્રિ	રં	ગો	ચ
ઘ	મૂ	શ	પ	બ	ભ	ક
ન	ષ	ત્રા	જ	વું	ફ	પ
બ	ક	ભ	ફ	ળ	પુ	ચ
દ	ર	ય	શ	સ	ત્ર	વ
સ	ચિ	ત્ર	શ	ત્ર	ણ	ળ

- ત્રિરંગો
- ત્રાજવું
- યજ્ઞ
- સચિત્ર
- મૂષક
- ત્રણ

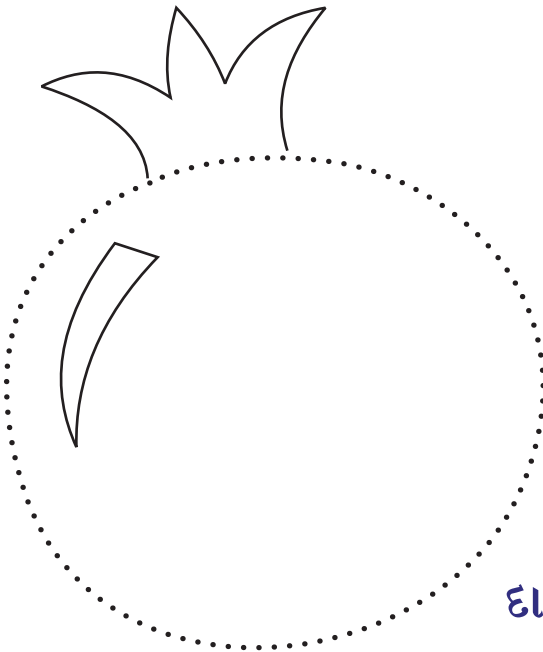
● રંગ પૂરો.

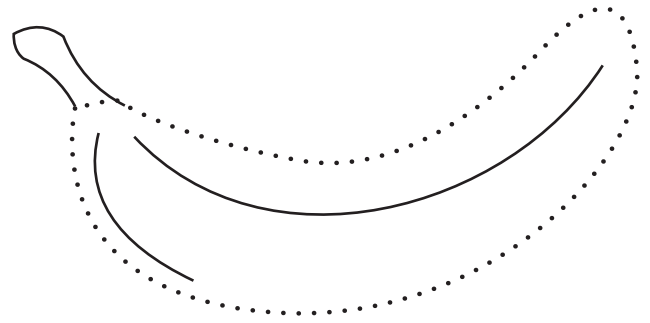
પપૈયું

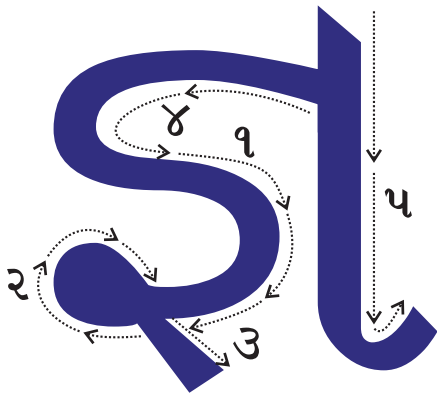
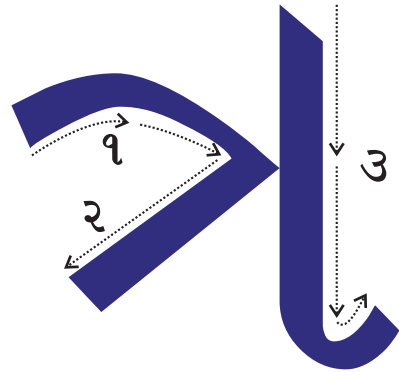
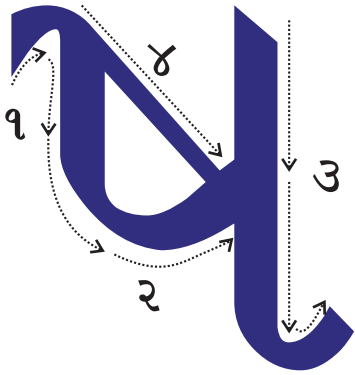
કેરી

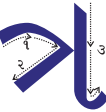
દાડમ

કેળું

	પ	પ	પ	પ	પ	પ	પ	પ	પ

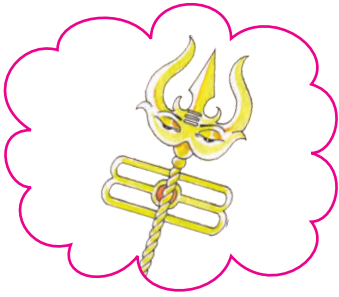
	ત	ત	ત	ત	ત	ત	ત	ત	ત

	શ	શ	શ	શ	શ	શ	શ	શ	શ

ષટ્કોણ			
ત્રાજવું			
યજ્ઞ			
ત્રણ			
જ્ઞાન			
આશિષ			
પ્રજ્ઞા			
નેત્ર			
અનિમેષ			

ચિત્રના આધારે વાક્યો લખો.

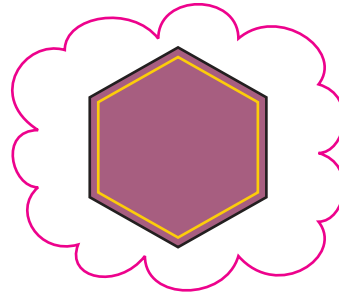

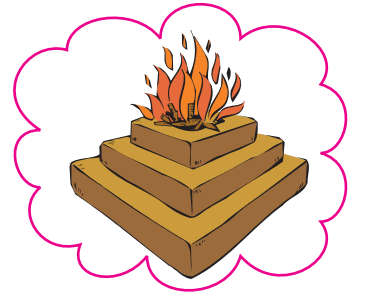
ત્રિ	શૂ	ળ
------	----	---

--	--	--

--	--	--	--

--	--	--

ત્ર
ત્રિ
ત્રૂ
શૂ
શ
સૂ
ળ
બ

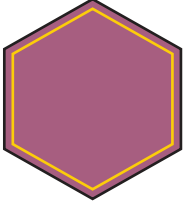
ત્ર
ત્રી
ત્રા
ક
જ
જૂ
લ
વું

ષ
ષૂ
ટ
ટ્
કો
પિ
ણ
ણિ

યૂ
ય
યિ
ટ
ત્ર
શ
શી
ળ

● વાંચો અને લખો.

આજ્ઞા			
મિત્ર			
જ્ઞાન			
પોષ			
ત્રિદેવ			
નક્ષત્ર			
સત્ર			
પત્ર			
જ્ઞાતિ			

ત્રિશૂળ
ષટ્કોણ
યજ્ઞ
છત્રી
ત્રાજવું

પુત્ર

પુ	ત્ર
----	-----

ત્રિરંગો

--	--	--

વિજ્ઞાન

--	--	--

ઉષા

--	--

મૂષક

--	--	--

ચિત્ર

--	--

ષ : ષટ્કોણ, વિષાદ, નિષાદ, મૂષક

જ્ઞ : જ્ઞાની, જ્ઞાન, વિજ્ઞાન, યજ્ઞ

ત્ર : નેત્ર, ચૈત્ર, સત્ર, મિત્ર, વાત્રક

વિચિત્ર	વિદૂષક	જ્ઞાતા
જ્ઞ	ત્ર	ષ

	।	િ	ી	ુ	ૂ	ૃ	ૄ	ે	ૈ	ં
ષ	ષા	ષિ	ષી							
જ્ઞ										
ત્ર										

- કોઈપણ દસ પ્રાણીઓનાં નામ લખો.

- ઉપર લખેલ પ્રાણીઓને પાલતુ અને જંગલી પ્રાણીઓમાં વર્ગીકરણ કરો.

પાલતુ પ્રાણી

જંગલી પ્રાણી

ક્ષ	ક્ષ	ક્ષ	ક્ષ	ક્ષ
	ક્ષ	ક્ષ	ક્ષ	ક્ષ
શ્ર	શ્ર	શ્ર	શ્ર	શ્ર
	શ્ર	શ્ર	શ્ર	શ્ર
ઋ	ઋ	ઋ	ઋ	ઋ
	ઋ	ઋ	ઋ	ઋ
ૃ	ૃ	ૃ	ૃ	ૃ
	ૃ	ૃ	ૃ	ૃ
ઋષિ				
ક્ષમા				

ક્ષ	ક્ષ	ક્ષ	ક્ષ	ક્ષ
	ક્ષ	ક્ષ	ક્ષ	ક્ષ
શ્ર	શ્ર	શ્ર	શ્ર	શ્ર
	શ્ર	શ્ર	શ્ર	શ્ર
ઋ	ઋ	ઋ	ઋ	ઋ
	ઋ	ઋ	ઋ	ઋ
ૃ	ૃ	ૃ	ૃ	ૃ
	ૃ	ૃ	ૃ	ૃ
રૂપાળા				
શ્રવણ				

ક્ષ : ક્ષણ, રાક્ષસ, મોક્ષ

શ્ર : શ્રમ, આશ્રમ, શ્રમિક

ઋ : ઋણ, ઋતુ, ઋષભ

રૂ : રૂપિયો, રૂઠવું, મશરૂમ

ઋષિ

ક્ષત્રિય

શ્રમિક

શ્રવણ

રૂમાલ

૩. વાંચો અને લખો.

૧. ઋષભ વાંચે છે.

૨. આ ઋગ્વેદ છે.

૩. ઋષિ યજ્ઞ કરે છે.

૪. શ્રવણ કાવડ લઈને ગયો.

૫. પાણીમાં ક્ષાર હોય છે.

૬. ક્ષય એક રોગ છે.

૭. આ રૂમ સારો છે.

૪. લખો.

૧. રૂમાલ વાપરો.

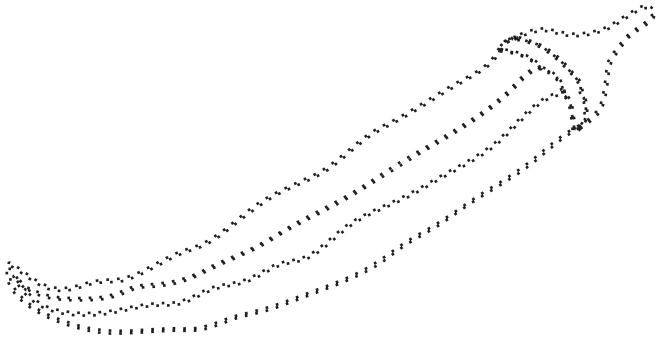
૨. ક્ષમા આપો.

૩. શ્રમ કરવો.

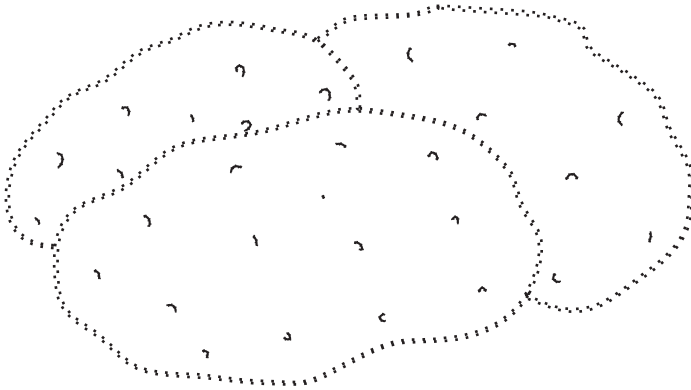
૪. ઋતુ બદલાય છે.

૫. હંમેશાં ક્ષમા આપો.

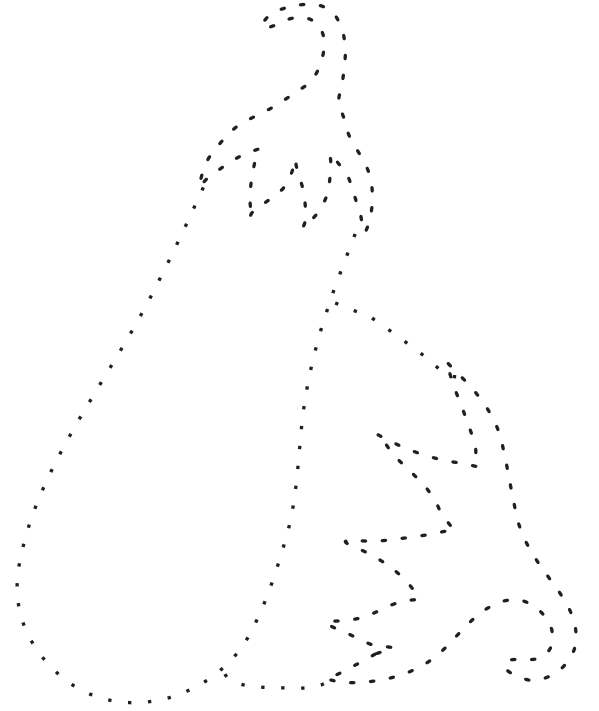
● રંગ પૂરો.

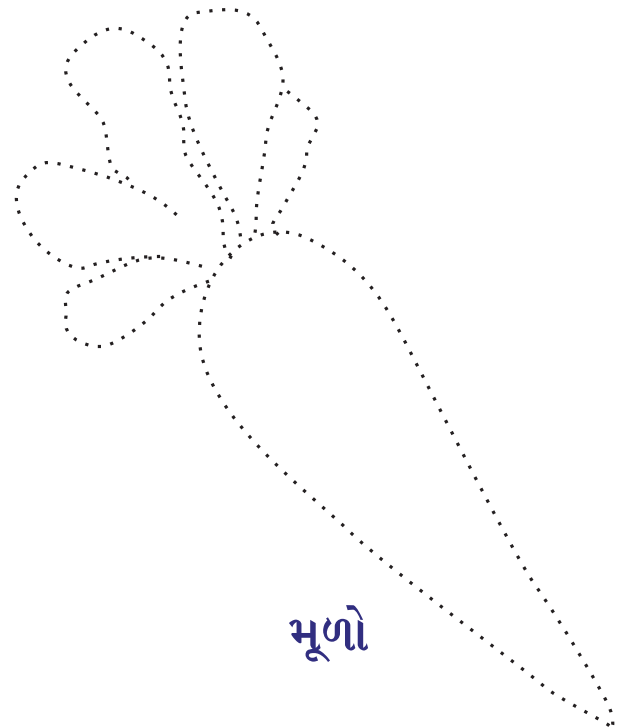
ભીંડો

બટાટા

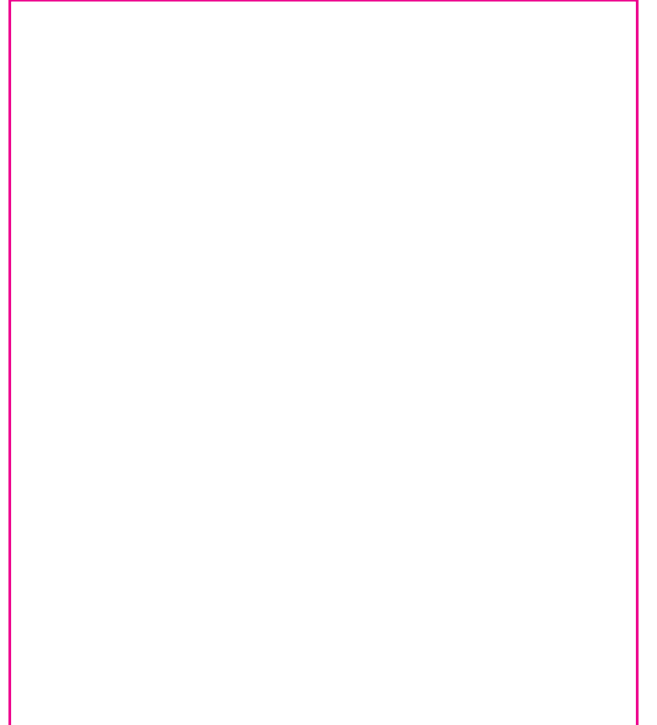
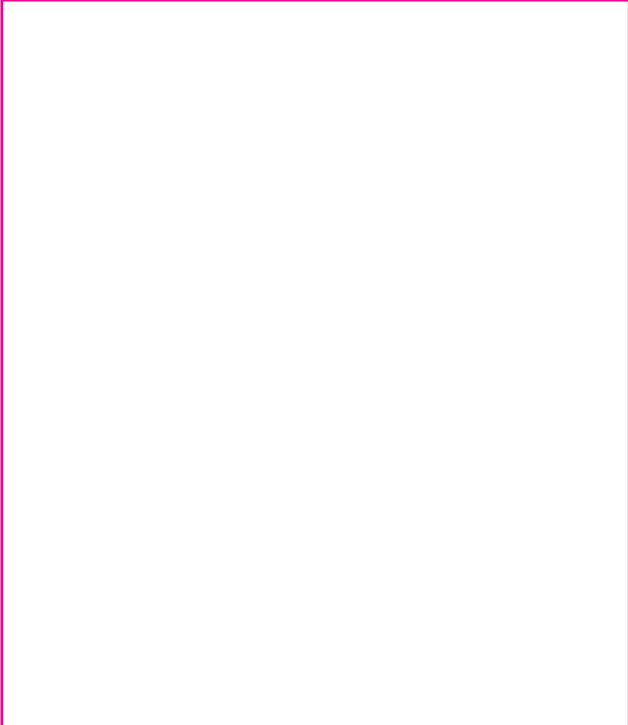
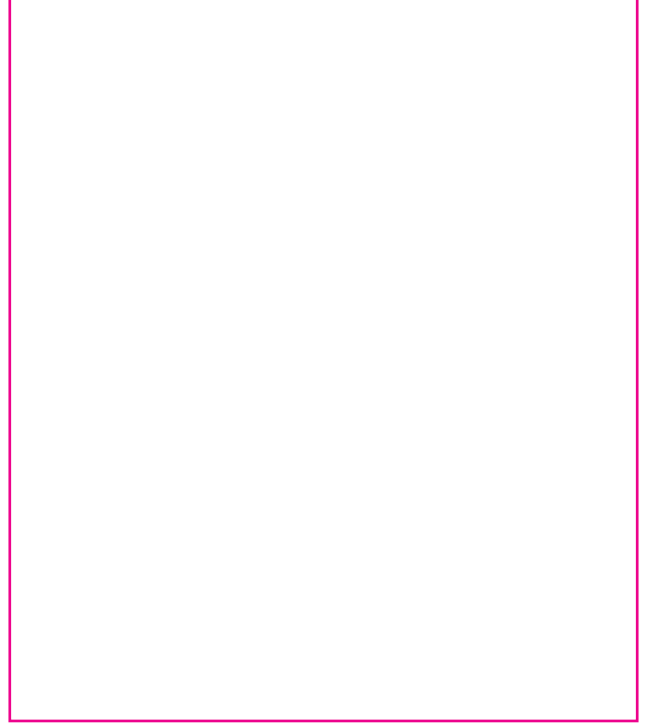
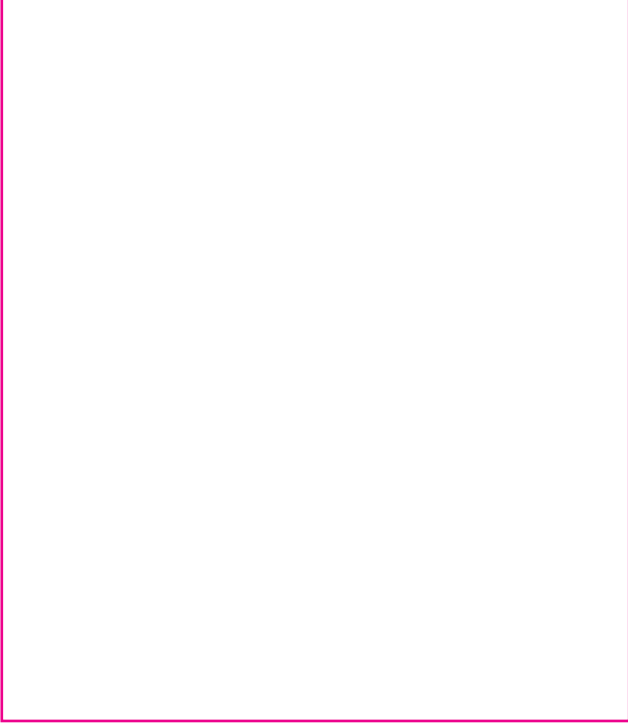

રીંગણ

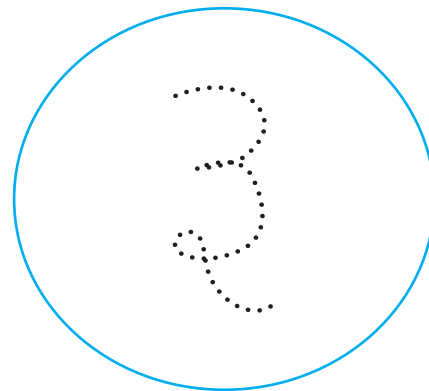
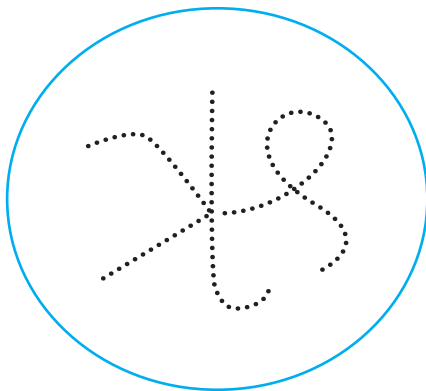
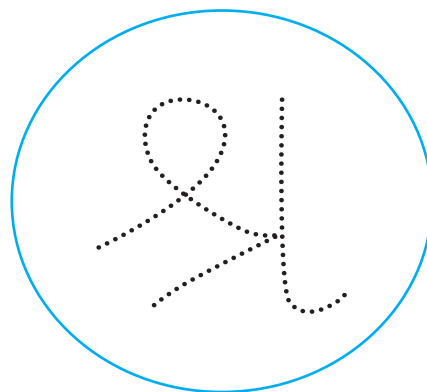
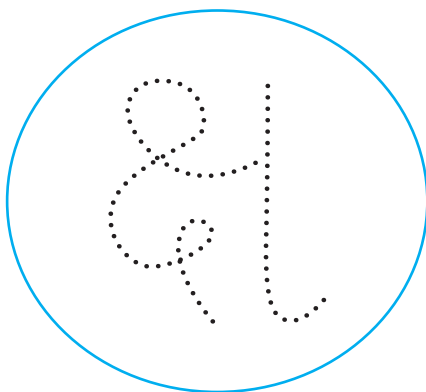
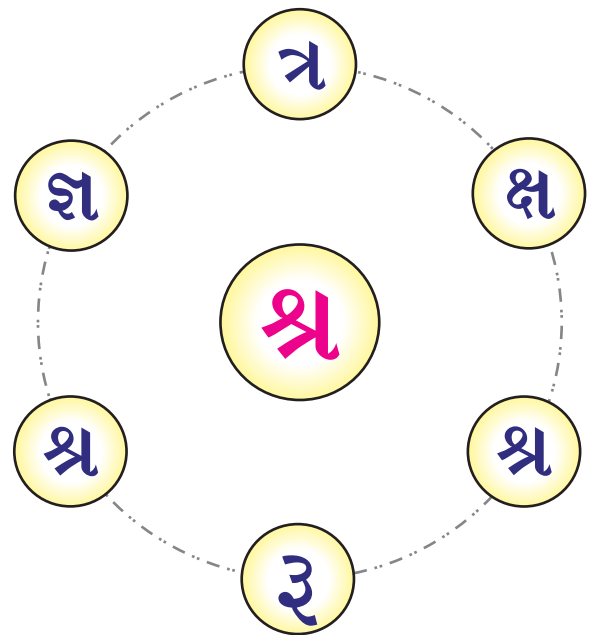
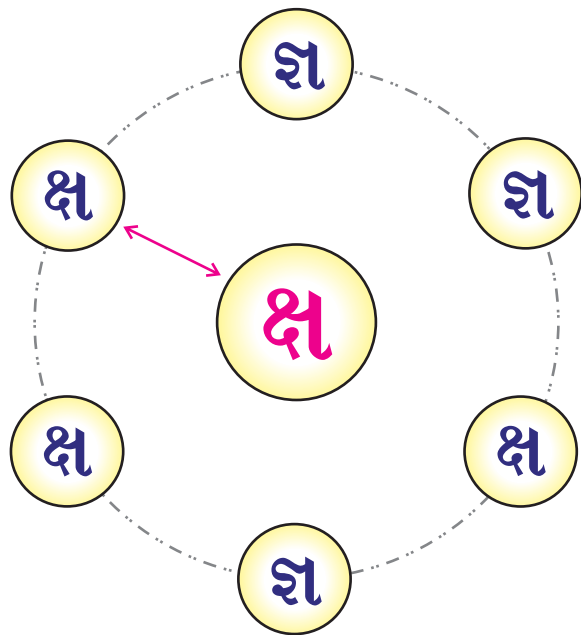
મૂળો

મારા જીવજંતુ

ચિત્રના આધારે વાક્યો લખો.

● વાંચો અને લખો.

શ્રમિક			
ઋષભ			
રૂપિયો			
કૌશલ			
અક્ષય			
ઋતુ			
શ્રાવણ			
મશરૂમ			
આશ્રમ			

ક્ષિતિજ

ઋષભ

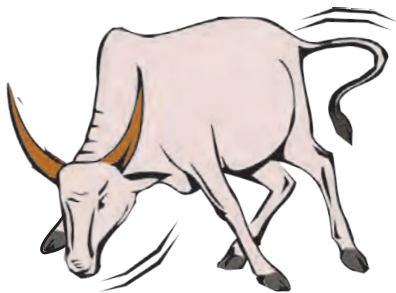
ઋષિ

શ્રવણ

શ્રમિક

રૂમાલ

● ○ કરો.

ક્ષ : ક્ષમા, ક્ષેત્ર, ક્ષાર, ક્ષોભ

શ્ર : શ્રમ, શ્રેય, શ્રોતા, શ્રીમાન

ઋ : ઋયા, ઋણ, ઋતુ, ઋગ્વેદ

રૂ : રૂપ, રૂબરૂ, રૂપાળું, રૂઠવું

● ચિત્ર જોઈ શબ્દ લખો.

- ગાય, કીડી, સાપ, કાગડો, કૂતરો, વીંછી,
બિલાડી, મોર, પતંગિયું, મંકોડો, સિંહ,
ચકલી, ભેંસ, કબૂતર, પોપટ

જીવ-જંતુ

પક્ષી

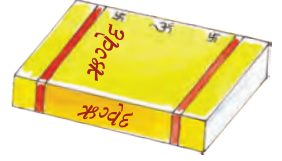
પશુ

વિભાગીય પુનરાવર્તન કસોટી

જોઈ શબ્દ લખો.

નીચેનાં વાક્યો લખો.

૧) ત્રાજવાથી વસ્તુ તોલી શકાય છે.

૨) વર્ષાઋતુમાં વરસાદ પડે છે.

૩) યજ્ઞવિધિ વખતે મંત્રો બોલાય છે.

૪) ષટ્કોણને છ ખૂણા હોય છે.

૫) રૂપિયો ભારતનું ચલણ છે.

વિભાગીય પુનરાવર્તન કસોટી

શબ્દ પૂરો કરો. (ક્ષ, ષ, શ્ર, ઋ, ત્રિ)

૧) રંગો૨) ત્રિય૩) વણ૪) ષિ૫) ટ્રકોણ૬) અ ર

અનુલેખન.

મનીષને અચાનક યાદ આવ્યું. નિશાળમાં આજે જુદા-જુદા આકારો વિશે ભણાવેલું. મંદિરની ધજા જોઈને એ બોલી ઊઠ્યો. અરે ! આનો આકાર તો ત્રિકોણ છે.

સાચા જવાબ પર ખરાની () નિશાની કરો.

૧. ચાર છોકરીઓ ઢીંગલી વડે.....

(અ) રમ્યાં હતાં.

(ક) રમી રહી છે.

(બ) રમી છે.

(ડ) રમેલા હતાં.

૨. મુમતાઝને ચોકલેટ..... ગમે છે.

(અ) ખાય છે

(ક) ખાધી

(બ) ખાવી

(ડ) ખાશે

૧. આ ફુગ્ગા છે.

૨. તે રંગબેરંગી છે.

૩. ફુગ્ગા મને ગમે છે.

૧. _____

૨. _____

૩. _____

૧. _____

૨. _____

૩. _____

૧.

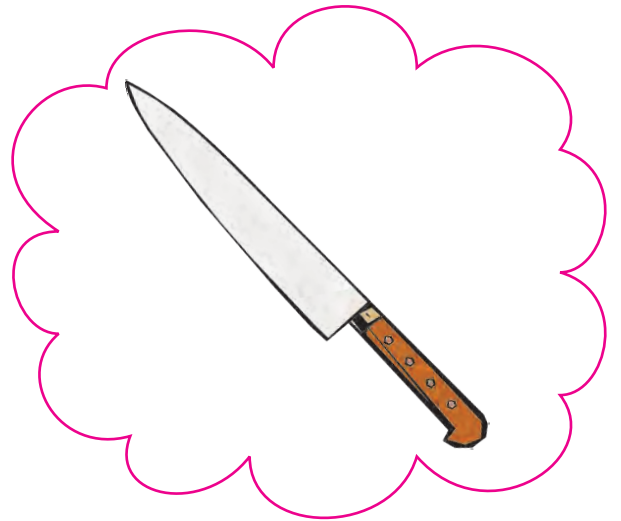
૨.

૩.

૧.

૨.

૩.

૧.

૨.

૩.

તમે સચિત્ર બાળપોથીમાં વાંચેલા ચિત્રો પૈકી કોઈપણ ત્રણ વિશે બે-ત્રણ વાક્ય લખો.

(૧) _____

(૨) _____

(૩) _____

વાંચો અને લખો.

કચ્ચર

ખચ્ચર

જબ્બર

ગબ્બર

ગમ્મત

લખ્ખણ

દખ્ખણ

થપ્પી

રસસી

ઝમ્મો

મુલ્લા

રસગુલ્લા

બચ્ચું

ડબ્બો

લસસી

બચ્ચો

મમ્મી

પપ્પા

મુન્ની

યુન્ની

ગપ્પાં

જપ્પી

પન્ના

મુન્ના

૧. વાક્ય બનાવી લખો.

૧. ડબ્બો

૨. ઝમ્મો

૩. મુન્ની

૪. થપ્પી

૫. રસગુલ્લા

૬. રસ્સી

૭. બચ્ચાં

૮. પન્ના

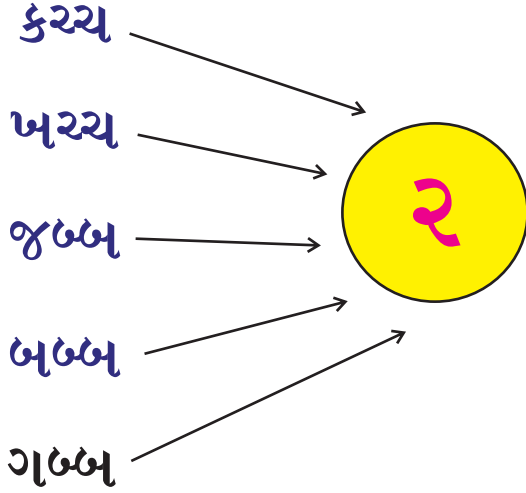
રંગ પૂરો.

૭

[illegible]

● નવા શબ્દો બનાવીને લખો.

કચ્ચર

● વાક્યો વાંચો અને લખો.

૧. ઝભ્ભો મારા પપ્પા ઝભ્ભો પહેરે છે.

૨. રસગુલ્લા મને રસગુલ્લા ખૂબ ભાવે છે.

૩. ડબ્બો આ ખાંડનો ડબ્બો છે.

૪. બચ્ચાં મરઘીનાં ચાર બચ્ચાં હતાં.

૫. ફુગ્ગા મેળામાંથી ફુગ્ગા લીધા.

- તમારી આજુબાજુની વસ્તુઓનાં નામ યોગ્ય ખાનામાં લખો.

લોખંડમાંથી બનતી	માટીથી બનતી	રસોડામાં હોય
તાળું	ઈંટ	ગ્લાસ

- ઉદાહરણ મુજબ જોડાક્ષરવાળા શબ્દો લખો.

બચ્ચું				

- નીચે લખેલા શબ્દો વાંચો અને સાચા શબ્દો લખો.

રસસી - _____ ચોખખું - _____ પપપા - _____

બિલલી - _____ મમમી - _____ થપપુ - _____

અધધર - _____ અવવલ - _____

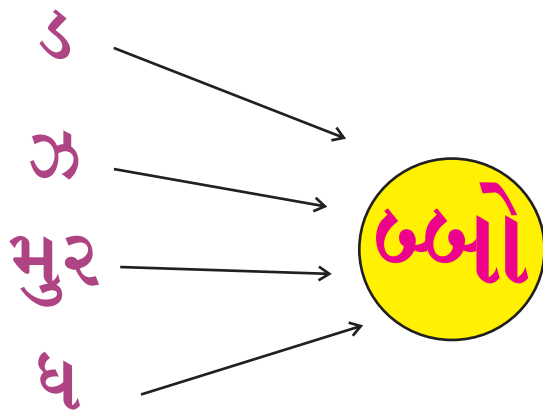
વાક્યો બનાવો.

૧. ગાય

૨. આંખ

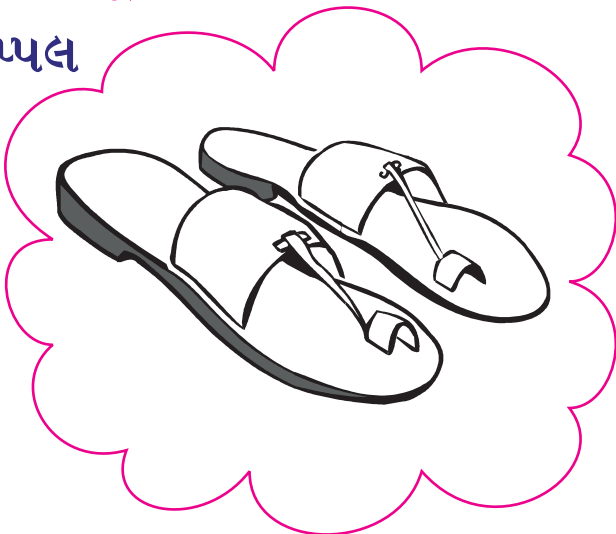
૩. કચ્ચર

નવા શબ્દો બનાવીને લખો.

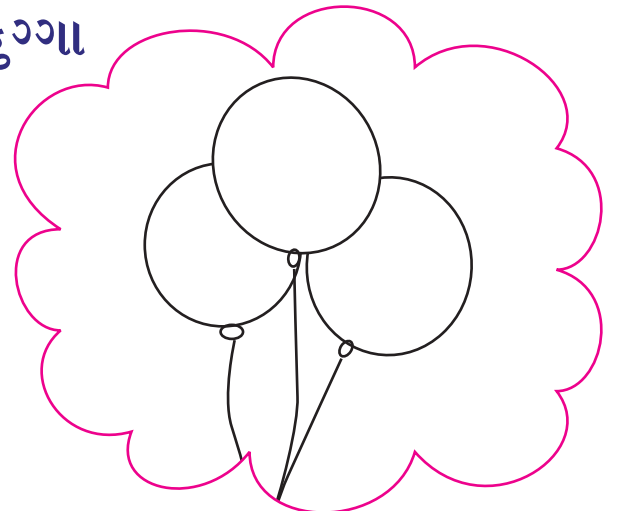

રંગ પૂરો.

ચપ્પલ

ફુગા

વાંચો અને લખો.

ટક્કર

જબ્બર

ગુબ્બારો

શક્કરિયું

થપ્પો

લક્કડખોદ

ખચ્ચર

ધક્કો

એક્કો

સક્કરટેટી

પપ્પા

ડબ્બો

પટ્ટો

બુટ્ટી

મુઠ્ઠી

ચડ્ડી

કબડ્ડી

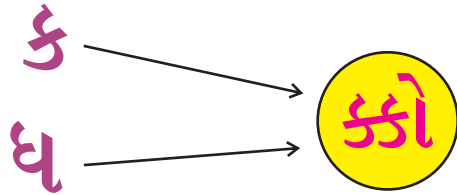
ચિઠ્ઠી

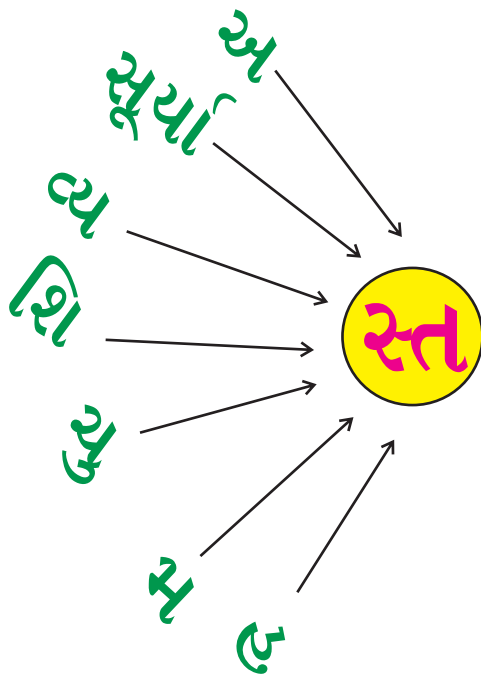
માપપટ્ટી

ચિત્રના આધારે વાક્યો લખો.

● નવા શબ્દો બનાવીને લખો.

● સરખા ઉચ્ચારવાળા શબ્દો લખો.

ચિટ્ટી

મુટ્ટી

પટ્ટી

- ચિત્રમાં શું શું દેખાય છે, તેનાં નામ લખો.

૧. _____ ૩. _____ ૫. _____
 ૨. _____ ૪. _____

- કોઈપણ ત્રણ ચિત્રના શબ્દનો ઉપયોગ કરી વાક્ય લખો.

૧. _____
 ૨. _____
 ૩. _____

બિલાડી મ્યાઉં મ્યાઉં કરતી ઘરમાં આવી. બચ્ચાં એનો અવાજ સાંભળી એ તરફ દોડવા લાગ્યાં. બિલાડીનું ધ્યાન પણ એમના તરફ ગયું. બધાં બચ્ચાં બિલાડીને તુરત જ વળગી પડ્યાં.

નીચે આપેલા પ્રશ્નોના જવાબ આપો અને લખો.

૧) આપેલા ફકરામાં કયા પ્રાણીની વાત છે ?

૨) ફકરામાંથી જોડાક્ષરવાળા બે શબ્દ લખો.

૩) બિલાડીને કોણ વળગી પડ્યું ?

૪) બિલાડી શું કરતી કરતી ઘરમાં આવી ?

ઘાલી ઘાલી મારી ગાય,
વાછરડા સાથે આવી ગાય.
આમ તેમ ફરતી ગાય,
ગળામાં ઘંટડી વગાડતી ગાય.
ચરીને જ્યારે આવતી ગાય,
ઘેર આવીને ભાંભરતી ગાય.

● ખાલી જગ્યા પૂરો :-

- (૧) ગાય આપણને _____ આપે છે. (દૂધ, પાણી, ચા)
- (૨) ગાયના ગળામાં _____ વાગતી હતી. (માળા, ઘંટડી, ટાઈ)
- (૩) વાછરડાને જોઈ ગાય _____ હોય છે. (ભાંભરતી, ખાતી, પીતી)

● નીચે આપેલા પ્રશ્નોના જવાબ લખો.

- (૧) ગાય કોની સાથે આવી છે ?

- (૨) ગાયના ગળામાં શું વાગે છે ?

ચિત્રના આધારે વાક્યો લખો.

[illegible]

વાંચો અને લખો.

સ્લેટ

સત્ય

અસત્ય

નાસ્તો

શિલ્પા

ખ્યાલ

કલ્પેશ

સસ્તું

ગુપ્ત

અલ્પેશ

મસ્તી

પુષ્પ

વૈરાગ્ય

બખ્તર

બમ્પર

લાવણ્ય

અલ્પાહાર

કલ્પના

રસસી

ચિત્રાત્મક

પરિસ્થિતિ

સરસ્વતી

વનસ્પતિ

આરોગ્ય

યોગ્ય

મસ્ત

અલ્પના

સુસ્ત

યુસ્ત

અનન્ય

ભાગ્ય

વન્ય

અન્ય

ધાન્ય

નાવીન્ય

શૂન્ય

આ શબ્દોનો ઉપયોગ કરી વાક્ય બનાવી સ્લોટમાં લખો.

તમે શીખેલા શબ્દો લખો :

બચ્ચું		

જોડાક્ષરવાળા શબ્દો બોલો અને લખો.

ઉદા. મચ્છર, લશ્કર, બખ્તર, અત્તર

વાંચો અને લખો.

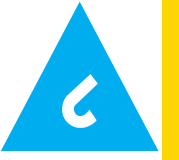
૧. નાનીને ઘેર જાવા દે.

૨. હું તને ખાઉં.

૩. મને ખૂબ ખવડાવ.

૪. ઘેટાનું બચ્ચું તો આગળ ચાલ્યું.

૫. ક્યાંય ઘેટાનું બચ્ચું દીઠું ?

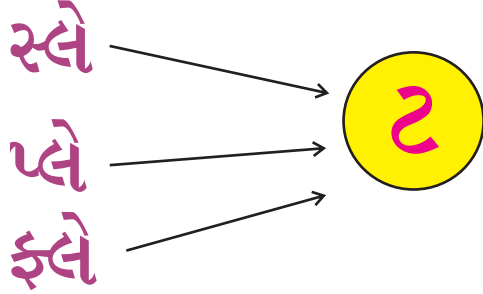
☉ તમે સચિત્ર બાળપોથીમાં વાચેલાં “ધજા” થી “ફૂલ” પૈકી કોઈપણ ત્રણ વિશે બે-ત્રણ વાક્ય લખો.

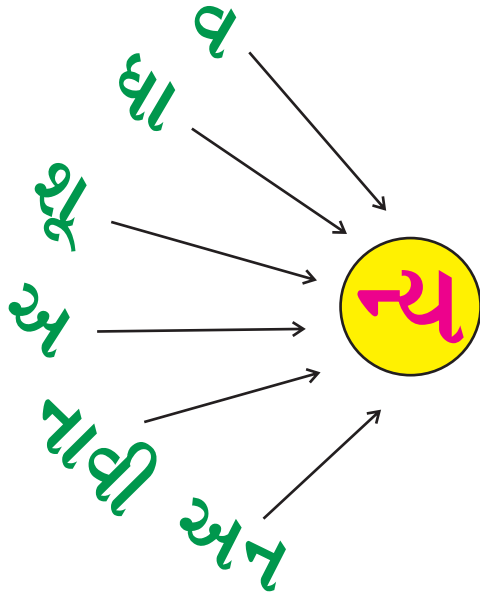
(૧) _____

(૨) _____

(૩) _____

● નવા શબ્દો બનાવીને લખો.

● જોડાક્ષરવાળા શબ્દો લખો.

અચ્ચર

અનાજ	કઠોળ	તેલીબિયાં
------	------	-----------

✓		
---	--	--

--	--	--

--	--	--

--	--	--

--	--	--

--	--	--

--	--	--

● નામ લખો.

(૧) અનાજ :	_____	_____	_____
(૨) કઠોળ :	_____	_____	_____
(૩) શાકભાજી :	_____	_____	_____
(૪) તેલીબિયાં :	_____	_____	_____

● ખોરાક લેવા અંગેની સારી ટેવની સામે () કરો અને ખરાબ ટેવ સામે (×)કરો.

૧. સાબુથી હાથ ધોઈને જમવું જોઈએ.	☐
૨. ઝડપથી જમવું જોઈએ.	☐
૩. ખોરાક ખૂબ ચાવીને ખાવો જોઈએ.	☐
૪. પલાંઠી વાળીને શાંતિથી જમવું જોઈએ.	☐
૫. ફક્ત કઠોળ જ ખાવાં જોઈએ.	☐
૬. શાકભાજી ધોઈને વાપરવાં જોઈએ.	☐
૭. અનાજ કાચું ખાવું જોઈએ.	☐

જોઈને લખો.

ઈટ્ટા કિટ્ટા _____

દફતર _____

હટ્ટા-કટ્ટા _____

ખચ્ચર _____

દુપટ્ટો _____

મચ્છર _____

હોદ્દેદાર _____

પથ્થર _____

બખ્તર _____

કસ્તર _____

જોઈને લખો.

ચમન ચઢી કબઝીનો ખેલાડી હતો.

દરવાજાને ધક્કો મારો.

જોઈને લખો.

મેદાનના પથ્થરો વીણી, એને ચોખ્ખું ચટ્ટ કરી દીધા પછી સૌ બાળકો ત્યાં કબડ્ડી રમવા માંડ્યાં. કલ્પેશે કહ્યું, “બે પાટા વચ્ચેનું માપ સરખું નથી લાગતું.” અલ્પેશે કહ્યું, “માપપટ્ટી લાવીને માપી લઈએ.”

ઉદાહરણ મુજબ લખો.

ઉદા. ચડી - ચડી કાપડની બને છે.

પથ્થર	
ચક્કર	
મમ્મી	
પપ્પા	

● લખો

પ્રત્યેક _____
 પ્રાર્થના _____
 પ્રક્રિયા _____
 પ્રધાન _____
 પ્રચાર _____
 પ્રસાર _____
 પ્રાણ _____
 પ્રકાર _____
 પ્રસાદ _____
 પ્રતિજ્ઞા _____

ગર્વ _____
 સર્વ _____
 હર્ષ _____
 સર્પ _____
 કર્જ _____
 ચર્ય _____
 તર્જ _____

ટ્રેન _____
 રાષ્ટ્ર _____
 ડ્રમ _____
 પૃષ્ઠ _____
 સૃષ્ટિ _____
 નૃપ _____
 કૃપા _____
 મૃગ _____
 ગૃહ _____
 મૃત _____

વર્ષા _____
 ચર્યા _____
 સમર્પણ _____
 આચાર્ય _____
 તર્પણ _____
 અર્પણ _____
 શર્મિલા _____

ચિત્ર જોઈ નામ લખો.

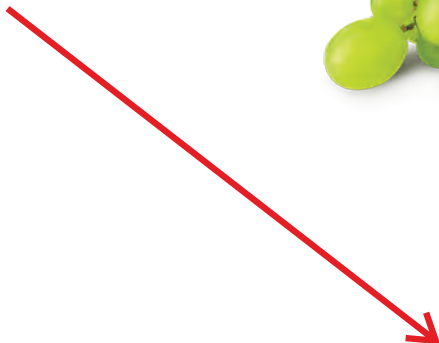

- પ્રકાશ, પૂર્વા, રાષ્ટ્ર જેવા 'ર' કારવાળા દસ શબ્દો લખો.

- 'અ' થી શરૂ થતા દસ શબ્દો લખો.

વાંચો અને લખો.

૧. આશીર્વાદ : _____
૨. પિતૃ : _____
૩. પ્રગાઠ : _____
૪. પ્રવૃત્તિ : _____
૫. નિસર્ગ : _____

શબ્દ પરથી વાક્ય બનાવો.

૧. મૃગ : _____
૨. વર્ષા : _____
૩. ટ્રેન : _____
૪. પ્રસાદ : _____
૫. સ્વર્ગ : _____

ફકરો વાંચી જોડાક્ષર શોધી લખો.

શાળાના મેદાનમાં સ્પર્ધા ચાલુ હતી. રંગબેરંગી વસ્ત્રોમાં બાળકોએ નૃત્ય શરૂ કર્યું. ખૂબ આકર્ષક દૃશ્ય હતું.

_____	_____	_____
_____	_____	_____
_____	_____	_____
_____	_____	_____

● ઋતુ મુજબનાં ફળોનાં નામ લખો.

(૧) શિયાળો :

_____	_____	_____
_____	_____	_____

(૨) ઉનાળો :

_____	_____	_____
_____	_____	_____

(૩) ચોમાસું :

_____	_____	_____
_____	_____	_____

ચિત્ર જોઈને વાક્યો લખો.

૧. આ શાળા છે.

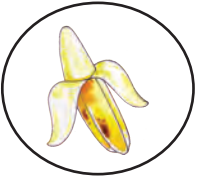
- ❶ વાક્ય બનાવો.
(પપ્પા, શર્ટ, મુઠ્ઠી, વ્યાયામ, પટ્ટો)

૧) પપ્પા અમદાવાદ ગયા.

- ❷ ચિત્ર જોઈને નામ લખો.

પ્ર.૧. તમારી શાળાના શિક્ષકોનાં પૂરાં નામ લખો.

૧

૨

૩

૪

૫

૬

૭

પ્ર.૨. તમારા ઘરના બધા જ સભ્યોનાં પૂરાં નામ લખો.

૧

૨

૩

૪

૫

૬

૭

પ્ર.૩. આપેલાં સાધનોના ઉપયોગ લખો.

૧ ફોન :

૨ ટી.વી. :

૩ ફૂકર :

૪ સાયકલ :

૫ ઘડો :

રાષ્ટ્રધ્વજ વિશે પાંચ-સાત વાક્યો લખો.

● નમૂના મુજબ લખો.

રજા : આજે રજા છે.

બાગ : _____

ગૌરવ : _____

હર્ષા : _____

વર્ષ : _____

● સુધારીને લખો.

કરણ = કિરણ

વદળ = _____

પણમ = _____

વજળ = _____

ઢગલ = _____

● લખો.

ઉષ્મા = ઉષ્મા

કર્મ = _____

પુષ્પ = _____

વિસ્મય = _____

પ્રેરણા = _____

ઉદાહરણ મુજબ જોડાક્ષરવાળા શબ્દો લખો.

કશ્યપ		

તમારા મિત્રોનાં પૂરાં નામ લખો.

૧	
૨	
૩	
૪	
૫	

તહેવારનાં પાંચ નામ લખો.

૧	
૨	
૩	
૪	
૫	

૧. નીચેના શબ્દો મોટેથી વાંચો.

ઉમંગ

સાયન્સ

સિટી

વૈજ્ઞાનિક

સાક્ષર

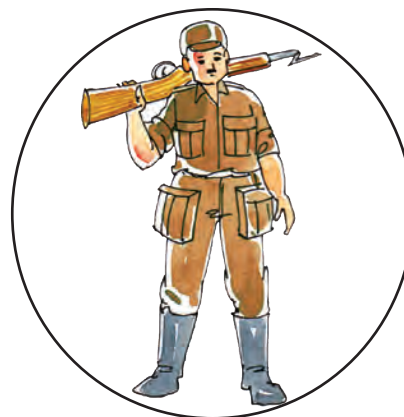
૨. ચિત્રો જોઈ શબ્દો લખો.

કલ્પેશ અને કેવલ ક્રિકેટ રમે છે.

એટલામાં મોહનભાઈ ત્યાં આવે છે.

તે આંખથી જોઈ શકતા નથી.

મોહનભાઈને રસ્તો ઓળંગવો છે.

છોકરાઓ એમને સાચવીને રસ્તો
ઓળંગવામાં મદદ કરે છે.

દિવાળીનો તહેવાર

દિવાળી તો ખૂબ જ ગમે. તે મજાનો ઉત્સવ છે. અમે દિવાળીમાં નવાં કપડાં પહેરીએ છીએ. મમ્મી જુદી-જુદી મીઠાઈ બનાવે છે. દાદા અમને રમકડાં લાવી આપે છે. મારી મોટીબેન રમ્યા આંગણામાં રંગોળી પૂરે છે. ભગવાન શ્રીરામ ચૌદવર્ષનો વનવાસ પૂરો કરીને સીતાજી અને લક્ષ્મણજી સાથે ગૌરભેર અયોધ્યા પાછાં ફર્યા હતાં, એની યાદમાં દિવાળી ઉજવાય છે. આખો દેશ હરખભેર દિવાળી ઉજવે છે.

૧. ફકરામાંથી જોડાક્ષરવાળા શબ્દો શોધીને લખો.

ઉત્સવ		

૨. ચિત્રના આધારે 'તહેવાર'નું નામ લખો.

પ્ર-૧ વિરુદ્ધાર્થી શબ્દો લખો.

રાત × _____ નાનું × _____ પૂનમ × _____

સારું × _____ જાડું × _____ સવાર × _____

- અમારું ગામ ખૂબ જ સુંદર છે. ગામમાં બધી જ સુવિધા છે. ગામમાં ગ્રામ પંચાયત છે. પોસ્ટ ઓફિસ ખૂબ જ ઉપયોગી બની રહી છે. ગામમાં સરકારી દવાખાનું છે, જે બીમાર લોકોની સેવા કરે છે. ગામમાં સસ્તા અનાજની દુકાન છે, જે લોકોને અનાજ પહોંચાડે છે.

ખાલી જગ્યા પૂરો

- (૧) ગામમાં બધી જ _____ છે.
- (૨) દવાખાનું _____ લોકોની સેવા કરે છે.
- (૩) _____ અનાજની દુકાન ગામમાં છે.
- (૪) _____ લોકોને ઉપયોગી બને છે.

જોઈને લખો.

૧) ત્રણ કલાક સુધી એમણે સાયન્સ સિટી જોયું.

૨) વર્ગશિક્ષકે સૌને નાસ્તો કરાવ્યો.

૩) એની સાથે એના બે મિત્રો કૌશલ અને અક્ષર પણ હતા.

૪) તુષારભાઈએ રસ્તામાં વિજ્ઞાનનું મહત્વ સમજાવ્યું.

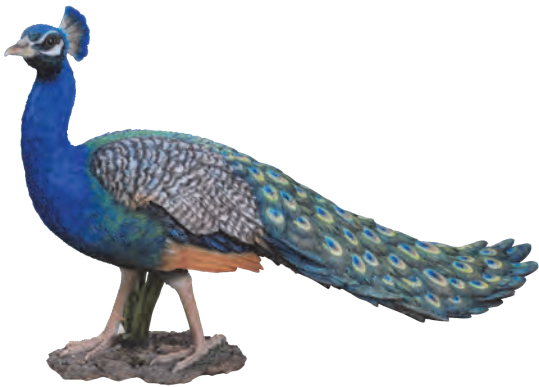
ચિત્રના આધારે વાક્યો લખો.

ચિત્રના આધારે વાક્યો લખો.

લખો.

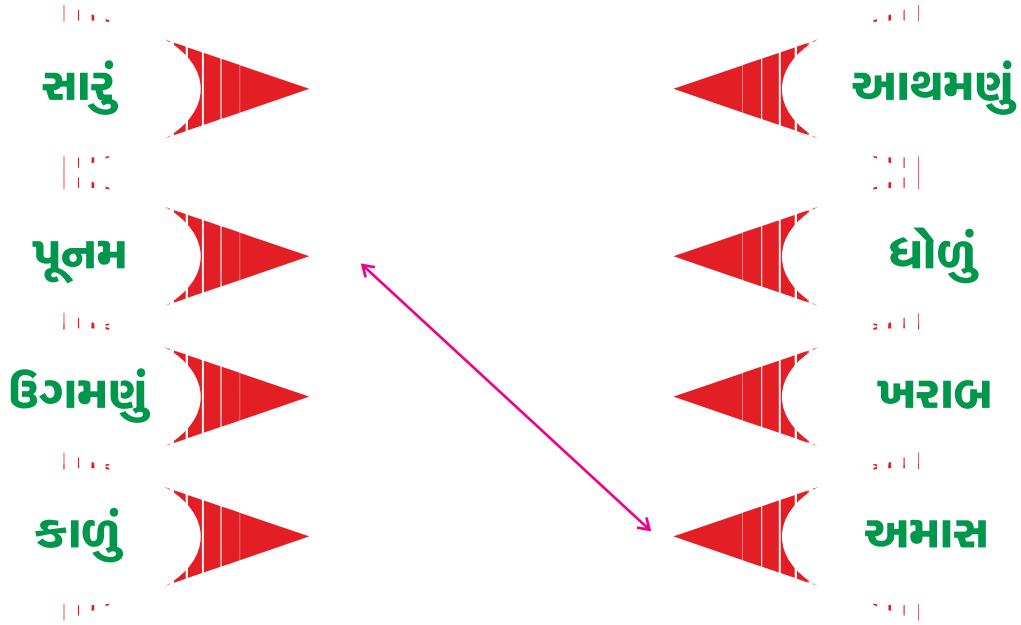
સાયન્સ

વૈજ્ઞાનિક

સિટી

વર્ગશિક્ષક

જોડો.

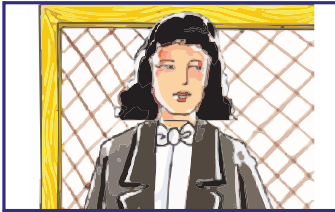
લખો.

૧. મારું નામ : _____
૨. મારું ગામ : _____
૩. પપ્પાનું નામ : _____
૪. મમ્મીનું નામ : _____
૫. મારા શિક્ષકનું નામ : _____
૬. મારું ધોરણ : _____

ચિત્ર જોઈ નામ લખો

ડૉક્ટર

● વિરુદ્ધાર્થી શબ્દો લખો.

નાનું × _____

લીલું × _____

કાળું × _____

સુખ × _____

વધુ × _____

હસવું × _____

ઊંચું × _____

ઉગમણું × _____

● વર્ગીકરણ કરો.

આગબોટ, બસ, મોટર, વિમાન, હોડી, રોકેટ, સ્કૂટર, હેલિકોપ્ટર

જમીન પર
ચાલતાં વાહનો

પાણી પર
ચાલતાં વાહનો

હવામાં
ચાલતાં વાહનો

● ઉદાહરણ મુજબ વાક્ય બનાવો.

૧) ટ્રેન ટ્રેન મને ગમે છે.

૨) પ્રાર્થના

૩) રાષ્ટ્ર

૪) આચાર્ય

૫) પ્રસાદ

● અનુલેખન કરો.

મારા વ્યાયામના શિક્ષક કૃપાશંકર જ્યારે મેદાનમાં આવે ત્યારે અમને વિવિધ પ્રકારની કસરત કરાવે. અમને અમારા સાહેબ પર ગર્વ છે. તે હંમેશાં તમામ બાળકોને હર્ષભેર આવકારે છે.

જોઈને લખો

૧) ચોમાસામાં વરસાદ પડે છે. વરસાદમાં કપડાં પલળે. ઘરમાં વરસાદ આવે નહિ. ઘર આપણને વરસાદથી બચાવે છે.

૨) શિયાળામાં ઠંડી હોય છે. ઘરનાં બારી અને બારણાં બંધ રાખીએ. ઘરમાં ઠંડી લાગે નહિ. ઘર આપણને ઠંડીથી બચાવે છે.

૩) રાત્રે બહાર અંધારું હોય છે. ઘરની અંદર લાઈટ હોય છે. ઘરમાં અંધારું લાગે નહિ. ઘર આપણને બીકથી બચાવે છે.

૪) ઘરમાં બા અને બાપુજી હોય છે. ઘરમાં દાદા અને દાદી હોય છે. ઘરમાં બહેન અને ભાઈ હોય છે.

● ફકરો વાંચીને પ્રશ્નોના જવાબ આપો.

ઊંટ પાણી પીધા વિના લગભગ સાત મહિના સુધી જીવી શકે છે. કેટલાંક અઠવાડિયાં પાણી વગર રહ્યા પછી ઊંટ દસ જ મિનિટમાં લગભગ ૧૩૫ લીટર જેટલું પાણી પી શકે છે. તે પછી તે ફરીથી લાંબા રણ પ્રવાસ માટે તૈયાર થઈ જાય છે.

● સાચા જવાબ પર ખરાની () નિશાની કરો.

૧. ઊંટ લગભગ કેટલા સમય સુધી પાણી વગર રહી શકે છે ?

(અ) ૧૦ મિનિટ

(બ) ૭ દિવસ

(ક) ૭ અઠવાડિયાં

(ડ) ૭ મહિના

૨. સામાન્ય રીતે ઊંટ કેવો પ્રવાસ કરતું હોય છે ?

(અ) લાંબો અને રણનો

(બ) ટૂંકો અને રણનો

(ક) ટૂંકો અને જંગલનો

(ડ) લાંબો અને જંગલનો

૩. ઊંટને સૌથી વધુ પાણી પીવાવાળું કહેવામાં આવે છે કારણ કે...

(અ) તે મોટું પ્રાણી છે.

(બ) તે લાંબા પ્રવાસ પર જાય છે.

(ક) તે એક સાથે વધારે પાણી પી શકે છે.

(ડ) તે મોટી ટાંકીમાંથી પાણી પીવે છે.

તમારી શાળાનું ચિત્ર દોરો.

● પ્રશ્નોના જવાબ આપો.

૧. તમારી શાળાનો દરવાજો કઈ દિશામાં છે ? : _____
૨. શાળામાં પાણીની ટાંકી કઈ બાજુ છે ? : _____
૩. શાળામાં મૂતરડી કઈ બાજુ છે ? : _____
૪. શાળાની પૂર્વ દિશામાં શું આવેલું છે ? : _____

● વાંચો

પિન્કી નામની એક છોકરી હતી. તેને જુદી-જુદી વસ્તુઓનો સંગ્રહ કરવો ગમતો. ઉપયોગી કે બિનઉપયોગી, સારી કે ખોટી, રંગીન કે રંગવિહીન વસ્તુઓ તે ભેગી કરતી. માચિસની છાપ, પથ્થર, લખોટીઓ, બંગડીના ટુકડા, શીશીઓનાં ઢાંકણાં વગેરેનો તે સંગ્રહ કરતી. પિન્કી ખૂબ આનંદમાં રહેતી. લોકોની અણઆવડતને તે આવડતમાં ફેરવી દેતી. પિન્કી નકામી વસ્તુને ઉપયોગી બનાવતી હતી.

● ઉદાહરણ મુજબ શબ્દો લખો.

<u>ઉપયોગી</u>	x	<u>બિનઉપયોગી</u>	<u>આવડત</u>	x	<u>અણઆવડત</u>
<u>અનુભવી</u>	x		<u>માનીતી</u>	x	
<u>જરૂરી</u>	x		<u>સમજ</u>	x	
<u>ઝેરી</u>	x		<u>ગમો</u>	x	

● વિરુદ્ધાર્થી શબ્દ લખો.

<u>સાચું</u>	x	<u>ખોટું</u>
<u>મારું</u>	x	
<u>રંગીન</u>	x	
<u>નકામું</u>	x	

● ખાલી જગ્યા પૂરો.

૧. પિન્કી નામની એક છોકરી _____. (હતી, હતો)
૨. પિન્કી ખૂબ _____ રહેતી. (આનંદમાં, દુઃખમાં)
૩. પિન્કી નકામી વસ્તુઓને _____ બનાવતી હતી.
(ઉપયોગી, બિનઉપયોગી)

● ઉદાહરણ મુજબ શબ્દ બનાવો.

દાદા	-	દાદી
મામા	-	
કાકા	-	
માસા	-	
છોકરો	-	
રાજા	-	રાણી
પપ્પા	-	
કુઆ	-	
મોર	-	
કૂતરો	-	

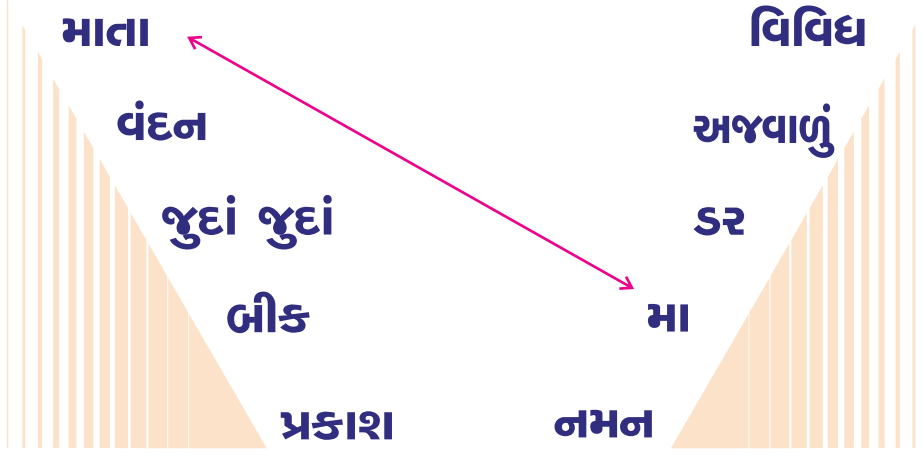
ચિત્રના આધારે વાક્યો લખો.

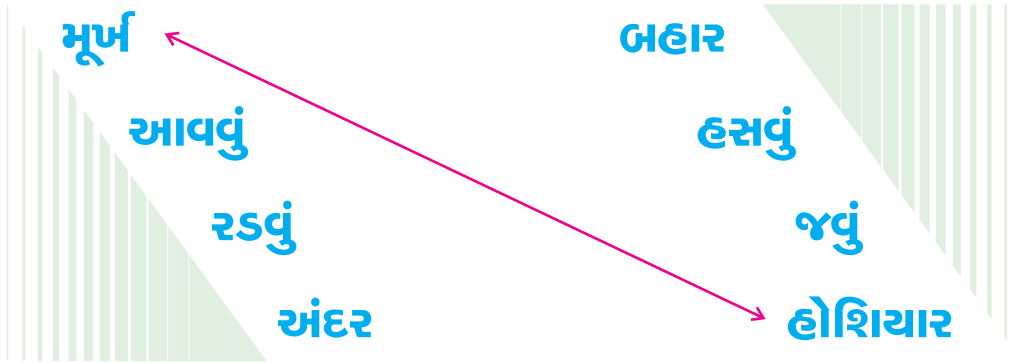
- પંખી કોને કહેવાય ? જેને ચાંચ અને પાંખ હોય તે પંખી. પાંખથી પંખી ઊડે. ઝાડની ઊંચી ડાળી પર બેસે. આકાશમાં ઊંચે જાય. હવામાં જાણે તર્યા કરે. ભગવાને આપણને હાથ આપ્યા. પંખીઓને પાંખ આપી.

This image shows a full page of blank handwriting practice paper. It features a series of evenly spaced, horizontal orange lines that run across the entire width of the page. The background is a solid light gray color. There are no margins, text, or other markings on the page.

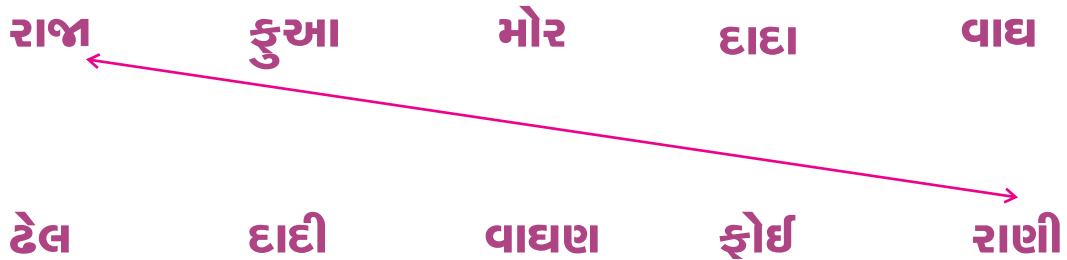
● સમાન અર્થવાળા શબ્દ જોડો.

● વિરુદ્ધાર્થી શબ્દો લખો.

● જોડો.

જોડો.

દીવાલ

ઝાડ

ભીક

અજવાળું

વૃક્ષ

ભીંત

પ્રકાશ

ડર

લખો.

૧. લક્ષ્મી નામની એક છોકરી હતી.

૨. ઘરમાં લક્ષ્મી એકલી હતી.

૩. વૃદ્ધ સજ્જન લટાર મારવા નીકળ્યા.

૪. લક્ષ્મી બચી ગઈ હતી.

જોઈને લખો.

નાનાં અમે બાળ, ભણવું અમારે;
ધ્યેય બસ, આગળ વધવું અમારે.

વિરુદ્ધાર્થી શબ્દો જોડો.

ઊંચું

પાતળું

જડું

નીચું

રડવું

બહાર

અંદર

હસવું

જોડો.

ફૂતરો

વાઘણ

સિંહ

ચકલો

બકરી

ફૂતરી

વાઘ

સિંહણ

ચકલી

બકરો

આજે ૧૫મી ઓગષ્ટ હતી. દાદાજીએ પૌત્રીઓને રાષ્ટ્રધ્વજ વિશે સમજ આપી. તેમણે કહ્યું કે આપણા રાષ્ટ્રધ્વજને ત્રિરંગો કહેવામાં આવે છે. તેમાં ત્રણ રંગ છે. કેસરી, સફેદ અને લીલો. કેસરી રંગ વીરતા, સફેદ રંગ શાંતિ અને ભાઈચારો તથા લીલો રંગ હરિયાળી અને સમૃદ્ધિનાં પ્રતીક છે. સફેદ રંગમાં અશોકચક્ર આપણને સતત ગતિ અને વિકાસનો સંદેશો આપે છે. આપણા રાષ્ટ્રીય તહેવારોના દિવસે શાળામાં રાષ્ટ્રધ્વજ ફરકાવવામાં આવે છે. આપણને આપણા રાષ્ટ્રધ્વજ પ્રત્યે ગૌરવ હોવું જોઈએ.

● ઉપરના ફકરામાંથી પાંચ જોડાક્ષરો નીચે લીટી કરો અને લખો.

_____	_____	_____
_____	_____	_____
_____	_____	_____
_____	_____	_____

● ઉપરના ફકરામાંથી રંગોનાં નામ શોધીને લખો.

_____	_____	_____
_____	_____	_____

- ઉદાહરણ પ્રમાણેનાં 'નો, ની, નું, નાં' ખાલી જગ્યામાં પૂરી વાંચો.

ઉદા. મોહનની બકરી ચરે છે.

મોહન___ કપડાં સુકાય છે.

સપિતા___ ફોક સારું છે.

અનિલ___ મોબાઈલ મોંઘો છે.

- ઉદાહરણ મુજબ શબ્દો બનાવો.

વન	ઉપવન
આચાર્ય	ઉપાચાર્ય
સાગર	
નામ	
ગ્રહ	
ખંડ	
વસ્ત્ર	

● નીચે આપેલા શબ્દો વાંચો અને લખો.

સાક્ષર	ડુક્કર	ગંધ	સ્વર	પ્રતાપ
_____	_____	_____	_____	_____
_____	_____	_____	_____	_____

● નીચે આપેલાં વાક્યો વાંચો અને લખો.

૧. રામના ભાઈ લક્ષ્મણ છે.

૨. શિવાજીની માતાનું નામ શું હતું ?

૩. ગિરનારનો તો જોટો ન મળે.

૪. નિશાળનાં છોકરાં હોશિયાર છે.

- સચિત્ર બાળપોથીમાં તમે વાંચેલાં ચિત્રો પૈકી કોઈપણ ત્રણ ચિત્રો વિશે બે-ત્રણ વાક્યો લખો.

(૧)

(૨)

(૩)

- જવાબના આધારે પ્રશ્ન બનાવીને લખો.

૧.

આપણા દેશનું નામ ભારત છે.

૨.

પોપટનો રંગ લીલો હોય છે.

૩.

હર્ષા પાંચ વાગ્યે આવશે.

- રીંછ અને કાયબાની વાર્તા વાંચો અને નીચે આપેલા પ્રશ્નોના જવાબ આપો.

બે કાયબાઓ નદીકાંઠે રમતા હતા
ત્યારે એક રીંછે તેમને જોઈ લીધા.

રીંછ ખૂબ જ ભૂખ્યું હતું.
તે તેમની તરફ દોડ્યું.
રીંછને જોઈ કાયબાઓએ
નદી તરફ ગબડવાનું શરૂ કર્યું
અને પાણીમાં પહોંચી ગયા.

રીંછ પણ કાયબાઓ પાછળ દોડ્યું.
દોડતાં દોડતાં તેનું માથું એક પથ્થર સાથે ભટકાયું.
કાયબાઓ તો તરીને ચાલ્યા ગયા.
રીંછ પોતાનું માથું પકડીને બેસી રહ્યું.

- સાચા જવાબ પર ખરાની () નિશાની કરો.

૧. રીંછ શું શોધતું હતું ?

(અ) પાણી (બ) ખોરાક (ક) રહેવા માટેની જગ્યા

૨. કાયબાઓ ની માફક ગબડ્યા.

(અ) ખોખા (બ) બેટ (ક) દડા

૩. અંતે રીંછ થઈ ગયું હશે.

(અ) ખુશ (બ) નિરાશ (ક) શાંત

૪. ખરા () કે ખોટા () ની નિશાની કરો.

રીંછ કાયબાઓને પકડી શક્યું નહીં.

ચિત્રના આધારે વાક્યો લખો.

● સમાનાર્થી શબ્દની નીચે લીટી કરો.

સવાર = પ્રભાત, સાંજ, બપોર, રાત્રિ

નભ = ધરતી, આકાશ, પૃથ્વી, ક્ષિતિજ

સફેદ = કાળું, શ્યામ, ધોળું, પીળું

સાચું = ખરું, ખોટું, મોટું, નાનું

● યોગ્ય શબ્દ વડે ખાલી જગ્યા પૂરો.

(શું, ક્યાં, કોણ, ક્યારે, કઈ)

૧. સૂર્ય _____ દિશામાં ઊગે છે ?

૨. પ્રિયા _____ આવશે ?

૩. દીક્ષિત _____ જાય છે ?

૪. અરુણા _____ કરે છે ?

૫. આ ઘરમાં _____ રહે છે ?

● ફકરો વાંચીને જવાબ લખો.

પાંડવો પાંચ ભાઈઓ હતા. એમની માતાનું નામ કુંતી. એમના પિતા પાંડુરાજા. પાંડવો બહુ સંપીલા હતા. ભીમની પાસે ગદા હતી. અર્જુન પાસે ધનુષ્ય હતું.

૧. પાંડવો કેટલા ભાઈઓ હતા ?

પાંચ

૨. પાંડવોની માતાનું નામ :

૩. પાંડવોના પિતાનું નામ :

૪. પાંડવો કેવા હતા ?

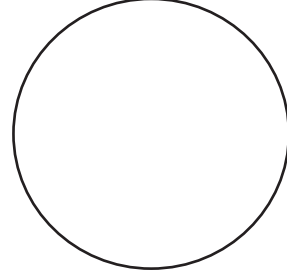
૫. ભીમ પાસે શું હતું ?

૬. કોની પાસે ધનુષ્ય હતું ?

લખો.

= હસવું

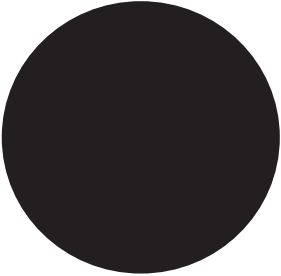
=

=

=

=

=

જોડીએ.

સવાર

ધોળું

હસવું

ડૂબવું

તરવું

વહેલું

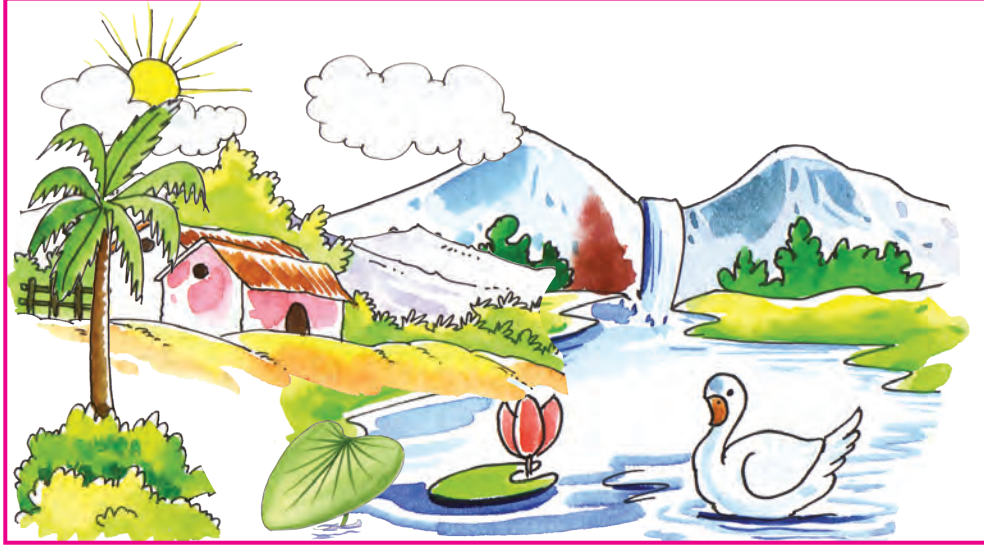
મોડું

સાંજ

કાળું

રડવું

● ચિત્ર વિશે ચાર પાંચ વાક્યો લખો.

● (નો, ની, નું, ના)માંથી યોગ્ય શબ્દ લખો.

૧. ગાંધીજી નું નામ મોહનદાસ ગાંધી છે.

૨. મુંબઈ હલવો વખણાય છે.

૩. શિવમ પેન સારી છે.

૪. સાબર પગ પાતળા છે.

● સમાનાર્થી શબ્દ જોડીને બાજુમાં લખો.

૧)	ધનુષ્ય	અજવાળું	_____
૨)	પ્રકાશ	મા	_____
૩)	બીક	બાણ	_____
૪)	માતા	નિશાળ	_____
૫)	શાળા	ડર	_____

● વિરુદ્ધાર્થી શબ્દો લખો.

૧)	રડવું	_____	૨)	માતા	_____
૩)	સાયું	_____	૪)	સારું	_____
૫)	અંધારું	_____			

● ઉદાહરણ મુજબ લખો.

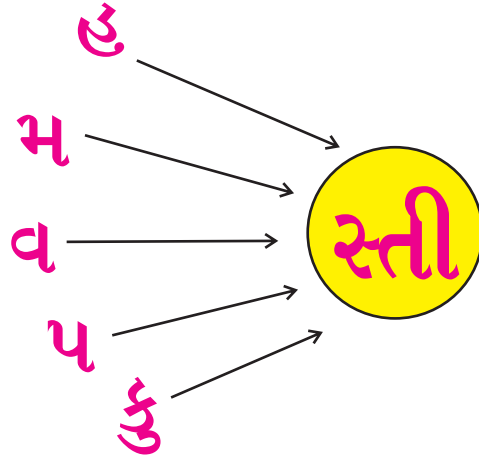
ઉદા. ભાઈ - ભાભી

૧. બકરી	_____
૨. સિંહણ	_____
૩. માસા	_____
૪. મોર	_____
૫. પત્ની	_____

● (નો, ની, નું, નાં) થી ખાલી જગ્યા પૂરો.

- ૧) વડોદરા _____ લીલો ચેવડો વખણાય છે.
- ૨) સાબર _____ શિંગડાં રૂપાળાં હોય છે.
- ૩) મારી બેન _____ નામ અમિષા છે.
- ૪) મનીષ _____ સ્લેટ સારી છે.

● લખો.

હ.સ્તી

● જોડાક્ષર શોધીને લખો.

આવી સ્થિતિમાં પણ સુરેશ ડગ્યો નહિ. તે ચિત્રો દોરતો. સ્ટુડિયોમાં બેસતો. ખૂબ કામ કરતો. પરિસ્થિતિ સુધરી. તે ફિલ્મો બનાવવા લાગ્યો.

ડગ્યો

● વાક્ય બનાવી લખો.

૧. રંગોળી :
૨. દિવાળી :
૩. ફટાકડા :
૪. દર્શન :
૫. પ્રણામ :

ચિત્રના આધારે ચાર-પાંચ વાક્યો લખો.

નમૂના મુજબ શબ્દ બનાવી લખો.

માન = માનભેર

હોંશ =

ગૌરવ =

હર્ષ =

જોડો.

નામ

ઉપહાસ

હાસ

ઉપસાગર

વન

ઉપનામ

સાગર

ઉપવન

ભારત મારો દેશ છે.

પ્રશ્ન

વિષય : ગુજરાતી

(ધોરણ ૨)

(ધોરણ ૨)

સ્વઅધ્યયનપોથી

ઘોરણ-૨

ગુજરાતી

ક
ધ

કો

ગુજરાત પ્રારંભિક શિક્ષણ પરિષદ

સર્વ શિક્ષા અભિયાન,
સેક્ટર-૧૭, ગાંધીનગર.

સર્વ શિક્ષા અભિયાન
સૌ ભણે, સૌ આગળ વધે